

Raportul Viceprim- ministrului, ministrului Afacerilor Interne la evenimentul consacrat a 100 de zile de la investirea în funcție

Stimați colegi, Doamnelor și domnilor,

La 8 iunie 2019, în Republica Moldova au renăscut democrația și statul de drept după o lungă perioadă a întunericului autoritarismului, oligarhiei și cleptocrației. Când am depus jurământul de învestire în Parlamentul Republicii Moldova, mi-am asumat misiunea de a asigura o transformare fundamentală a Ministerului Afacerilor Interne – cea de la o structură a unui stat represiv la o instituție care să lucreze doar pentru oameni și niciodată împotriva lor!

Pot să raportează în fața cetățenilor că acest obiectiv fundamental a fost îndeplinit și că astăzi Ministerul Afacerilor Interne este unicul pilon instituțional al statului de drept care a fost eliberat în întregime din captivitate! La preluarea efectivă a mandatului, am găsit o instituție amputată de influența toxică a politicului și devalorizată pentru că deciziile în statul nostru se luau într-un centru de afaceri de tristă amintire. Structuri ale MAI tolerau și protejau scheme de corupție.

Totodată, o serie de reforme eșuate din trecut generaseră un aparat central disfuncțional, iar încrederea partenerilor de dezvoltare în Ministerul Afacerilor Interne fusese zdruncinată. O serie de proiecte în sprijinul instituției erau blocate, inclusiv asistența financiară pentru programele Uniunii Europene de suport bugetar și misiunea înalților consilieri ai Uniunii Europene. Dar cel mai grav este că între Minister și societate se crease o ruptură, iar oamenii își pierduseră încrederea în capacitatea instituției de a asigura respectarea legii în Republica Moldova. Situația în care se găsea Ministerul Afacerilor Interne era incompatibilă cu exigențele unui sistem democratic și ale statului de drept. De aceea, una din prioritățile începutului de mandat s-a referit la curmarea corupției și abuzurilor ce se răspândiseră ca o veritabilă caracatiță în sistem. Am inițiat examinarea și remiterea în adresa Procuraturii Generale a materialelor cu privire la interceptarea convorbirilor telefonice și chiar ambientală a unor cetățeni nevinovați, precum și cu privire la protejarea de către elemente din interiorul MAI a unor scheme de contrabandă cu chihlimbar, tutun, alcool și anabolizante, tutelate de exponenți ai Partidul Democrat din Moldova. În urma unei anchete de serviciu, au fost

luate primele măsuri împotriva celor care au contribuit la unul din cele mai rușinoase episoade din trecutul recent al țării noastre – expulzarea unor profesori turci nevinovați! Toate acestea au fost posibile ca urmare a faptului că Serviciul Protecție Internă și Anticorupție a primit deplina libertate să își exercite atribuțiile, în spiritul unei politici de toleranță zero față de orice acte de corupție sau abuzuri din prezent sau din trecut. În schimb, am dispus desființarea direcției nr. 5 a Inspectoratului Național de Investigații – o structură care a fost din start concepută ca o poliție politică, ce a funcționat în permanență în afara cadrului legal și a regulamentelor interne, beneficiind însă de protecția celor care aveau interesul să aibă la dispoziție un instrument de hărțuire și persecuție a oponentilor. De altfel, activitățile ilegale ale acestei direcții au continuat și în perioada 8 – 14 iunie.

Tot în primele 100 de zile a fost implementat un pachet complex de măsuri menit să securizeze principala poartă de intrare și ieșire din Republica Moldova – Aeroportul Internațional Chișinău. Poliția de Frontieră la acest sector devenise practic o anexă a intereselor companiei infractorului fugar Ilan Shor, în detrimentul siguranței naționale care fusese practic privatizată. Abia în urma măsurilor dispuse de MAI și implementate de noua conducere a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră putem spune că Aeroportul Chișinău a revenit sub controlul instituțiilor abilitate, în conformitate cu standardele europene și internaționale. Combaterea contrabandei a redevenit o prioritate la frontiera de stat a Republicii Moldova, cu efecte vizibile îndeosebi în ceea ce privește penetrarea produselor din tutun pe piața neagră din țările europene. Mai pe scurt și pe înțelesul tuturor: s-au scumpit și acolo țigările de contrabandă pentru că trec mai puține! Tot în acest scurt mandat ministerial au fost destructurate scheme de evaziune fiscală în proporții deosebit de mari, care au prejudiciat bugetul Republicii Moldova cu peste 200 de milioane de lei – bani care ar fi putut fi utilizați pentru a construi sau renova școli, spitale sau instituții sociale. Ca ministru, dar și ca om de familie, am considerat că trebuie acordată o atenție sporită problematicii traficului cu stupefiante – unul din cele mai mari flageluri din zilele noastre – și în acest sens am solicitat demararea operațiunii “Antidrog”, în cadrul căreia au fost efectuate nu mai puțin de 145 de percheziții în 26 de raioane ale țării. Se cuvine să menționez că nu îmi asum meritele pentru acțiuni desfășurate de colegii mei – vreau doar să subliniez că abia de când Republica Moldova a reintrat pe făgașul democrației a fost posibil ca structuri precum Inspectoratul Național de Investigații să poată acționa strict pe baza exigențelor profesionalismului și fără bariere venite dinspre zona politicului, de multe ori beneficiar în trecut al ilegalităților! Deși de peste un an funcționează în Republica Moldova un Centru de Medicină Legală, lipsa de interes a fostei guvernări de a asigura un cadru normativ corespunzător împiedicase desfășurarea de expertize medico-legale în cadrul anchetelor penale în acest laborator. Astfel, pe banii cetățenilor, era necesară trimiterea probelor ADN în România, procedura fiind îngreunată de necesitatea dispunerii de comisii rogatorii. Datorită eforturilor pe care le-am depus în calitate de

viceprim-ministru, hotărârea de guvern necesară operaționalizării expertizelor medico-legale în anchetele penale a fost adoptată, spre beneficiul Poliției, dar mai ales al cetățenilor. Pentru că fiecare anchetă finalizată mai rapid contribuie la o țară mai sigură! O realizare care, sunt convins, va contribui la consolidarea Ministerului Afacerilor Interne din punct de vedere instituțional este noua structură a aparatului central ce a fost adoptată la inițiativa mea în ședința de guvern de săptămâna trecută și care a fost dublată de o nouă secție în cadrul Serviciului Protecție Internă și Anticorupție. Noua organigramă vine să repare ceea ce așa-zisele reforme din trecut stricaseră. Am fost siderat să constat, odată cu preluarea ministeriatului, că din cauza reducerii numărului de posturi în aparatul central, se recurgea la tot felul de improvizații care încălcau flagrant principiul legalității: cu alte cuvinte, pentru că era necesară executarea unor sarcini, dar posturile în cauză fuseseră desființate, existau angajați care activau de jure într-o secție, dar de facto lucrau pentru altă secție! Și asta se întâmpla în Ministerul Afacerilor Interne, care trebuie să fie o instituție-etalon când vine vorba de respectarea legii! Totodată, prin crearea unei direcții de politici de dezvoltare instituțională, noua structură va asigura mai buna coordonare inclusiv a relațiilor cu partenerii externi. De asemenea, au fost întărite componentele de audit și management al riscurilor, astfel încât să fie prevenite viitoare derapaje instituționale. Un element fundamental pentru asigurarea funcționalității Ministerului Afacerilor Interne și a subdiviziunilor îl reprezintă optimizarea calității actului managerial. După cum este cunoscut, la începutul mandatului meu am făcut un apel la conștiința tuturor celor care au fost părtași la politizarea structurilor MAI, neglijând exigențele de moralitate, integritate și etică profesională. Urmare a acestui pas necesar pentru asanarea instituțională, a existat din partea unora un val de critici cu privire la numărul mare de funcții de conducere rămase vacante. Ca membru al unui Guvern care și-a asumat profesionalismul și meritocrația ca repere principale în managementul resursei umane din administrația publică – și nu înlocuirea oamenilor celor din trecut cu oameni ai noștri – am considerat că este necesară o nouă abordare, pe termen lung, cu privire la pregătirea viitorilor conducători. Cu sprijinul Delegației Uniunii Europene și al ambasadelor statelor membre, îndeosebi a României, am lansat un nou concept de formare managerială care preia cele mai bune practici europene și internaționale pentru a asigura compatibilitatea deplină între setul de competențe al viitorilor șefi de structuri cu cel al omologilor europeni. Primul curs, în cooperare cu Academia de Administrare Publică, a fost inaugurat săptămâna trecută. Am insistat ca la nivel curricular să fie pus accentul pe elemente de etică și moralitate, precum și pe respectarea drepturilor omului. Aceste componente se vor regăsi și în procesul de modernizare instituțională a Academiei Ministerului Afacerilor Interne, pe care l-am inițiat în această vară. Ca om politic provenit din spațiul civic, am considerat că este de datoria mea să pun accentul pe reluarea dialogului dintre Ministerul Afacerilor Interne și societatea civilă. Lansarea unei noi platforme în acest sens a avut loc deja și

a fost dublată de o nouă inițiativă de colaborare cu Primăria Municipiului Chișinău, sub forma unui memorandum semnat în premieră. Am obișnuit cred publicul din Republica Moldova cu insistența cu care vorbesc despre necesitatea unei cooperări loiale între toate instituțiile care pot contribui la o viață mai bună pentru cetățenii noștri. Iar aceste demersuri sunt menite să genereze efecte de sinergie între MAI și alte instituții și organizații, oferind valoare adăugată prin valorificarea în comun a resurselor umane, intelectuale și logistice ale actorilor implicați. În ceea ce privește Memorandumul cu Primăria, acesta va produce foarte curând primul rezultat concret, sub forma deschiderii a două noi parcuri pe niște spații care aparțin Inspectoratului General de Carabinieri, dar care nu mai erau utilizate. Aceste spații erau de mulți ani în paragină, dar nimeni nu s-a gândit cum ar putea fi utilizate în beneficiul oamenilor! Totodată, încă dinainte de semnarea Memorandumului cu administrația municipiului Chișinău am venit cu câteva inițiative inovatoare, precum proiectele-pilot ale unor benzi reversibile menite să asigure fluidizarea traficului rutier în zonele aglomerate ale capitalei – modele de bune practici ce pot și vor fi multiplicare. Dacă tot am atins subiectul siguranței rutiere, aș dori să amintesc și faptul că am cerut Inspectoratului Național de Patrulare să aibă o altă abordare în raport cu conducătorii auto, axată mai mult pe prevenție. În acest sens am semnat și un ordin care stabilește foarte clar obligațiile polițiștilor atunci când opresc un autovehicul, precum și eliminarea așa-ziselor mașini-capcană. Ceva ce în trecut era regulă vicioasă este acum, cel mult, o rară excepție! În ceea ce privește permisele de conducere, a fost adoptată la inițiativa MAI o hotărâre de guvern care vizează să pună în acord reglementările naționale cu cele europene, iar în paralel – în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene – am readus pe agenda de discuții cu statele europene, îndeosebi Germania, chestiunea recunoașterii permiselor de conducere din Republica Moldova. Programul noului guvern este fundamentat pe reluarea și intensificarea implementării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană ca unic drum pentru a construi o Moldovă prosperă, cu un stat care oferă servicii de calitate cetățenilor. Cu sprijin european au fost date în exploatare în ultimele 100 de zile trei noi sectoare de poliție – în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Poliției – în raioanele Basarabeasca, Dondușeni și Drochia. Urmează inaugurarea a încă 8 sectoare de poliție, cu beneficii tangibile pentru interacțiunea nemijlocită cu cetățenii, dar și pentru angajații care vor beneficia de condiții civilizate de muncă. În context vreau să menționez că Strategia de Dezvoltare a Poliției a fost adoptată acum câțiva ani – dar așa cum am enunțat în numeroase intervenții publice, am fost și sunt adeptul continuității instituționale, acolo unde aceasta este spre binele oamenilor. Totodată, a fost inițiată procedura de definitivare și promovare a Regulamentului de organizare și funcționare al Inspectoratului General de Poliție. Ca și reorganizarea aparatului central al MAI, vorbim de niște îmbunătățiri necesare pentru asigurarea funcționalității și operativității în parametri optimi, pentru a putea livra rezultatele așteptate de societate.

Aș dori să fac o mențiune aparte cu privire la faptul că am fost primul ministru al Afacerilor Interne care a vizitat Inspectoratul de Poliție din Bender după șapte ani. Mi se pare strigător la cer cât dezinteres a existat la nivelul fostei conduceri cu privire la această structură în care oamenii se supun unor riscuri zilnice pentru a apăra demnitatea și onoarea Poliției Republicii Moldova, în ciuda intimidărilor cu care se confruntă! De aceea vreau să fac un apel public către conducerea Inspectoratului General de Poliție să se aplece asupra problemelor specifice cu care se confruntă polițiștii de la Bender și să vină cu inițiative pentru ameliorarea condițiilor de muncă ale acestora, inclusiv în privința logisticii și – în măsura posibilului – a salarizării, având în vedere specificul de la fața locului. Aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri a survenit tot în perioada mandatului meu în fruntea MAI și reprezintă un pas fundamental în vederea profesionalizării acestei subdiviziuni esențiale pentru menținerea ordinii publice în Republica Moldova, ținând cont de obiectivul ca până la finalul anului 2020 să fie înlocuiți treptat toți militarii în termen, finalitatea acestui demers fiind transformarea într-o structură polițienească modernă și compatibilă cu instituțiile similare din alte state europene. Se cuvine în context să menționăm sprijinul Uniunii Europene pentru acest proces extrem de complex, care este inclus în Planul de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere. Totodată, cu sprijinul partenerilor americani, am demarat acum câteva zile un proiect de analiză funcțională a Inspectoratului General de Carabinieri pentru a identifica cele mai importante probleme existente cu privire la doctrina curentă a carabinierilor, managementul operațional, managementul resurselor umane, activitatea financiară și logistică, comunicații și tehnologia informațiilor, cooperarea internațională și dezvoltarea instituțională. Menționam mai devreme faptul că la nivelul Poliției de Frontieră există o nouă abordare, care vizează combaterea fermă a contrabandei și a traficului ilicit de orice formă. Însă, așa cum am cerut Poliției să fie fermă în aplicarea legii, dar prietenoasă cu cetățenii corecți și cinstiți, am solicitat noii conduceri a Poliției de Frontieră exact același lucru. De aceea pe perioada lunii august a fost demarată operațiunea Diaspora, menită să reducă la maxim timpii de așteptare în punctele de trecere a frontierei de stat, pornind de la deviza că fiecare minut petrecut în plus în rând reprezintă un minut în minus petrecut alături de cei dragi! Am efectuat în acest context două vizite la frontieră – una la Leușeni și alta la Cahul – și am constatat cu satisfacție faptul că noua conducere a IGPF a venit deja cu inovații în privința procedurilor de control, spre binele cetățenilor. Și la frontieră am reiterat nevoia cooperării loiale a tuturor instituțiilor prezente în punctele de trecere. Ne-am angajat de asemenea să consolidăm controlul migrațional asupra segmentului transnistrean al frontierei de stat, care reprezintă încă un punct nevralgic în ceea ce privește vulnerabilitățile în sfera securității naționale. Am constatat împreună cu colegii mei că, deși încă din 2013 funcționează pe căile de comunicație rutiere oficii teritoriale ale Biroului Migrație și Azil pentru înregistrarea

străinilor care au intrat sau urmează să părăsească țara prin regiunea transnistreană, problematica înregistrării celor care soseau sau plecau cu trenurile ce tranzitau ruta Cuciurgan – Tiraspol – Bender fusese ignorată în mod iresponsabil. Am inițiat de aceea în regim de urgență instituirea unui oficiu de evidență a străinilor în gara feroviară din Chișinău. În doar o lună de funcționare, și-au înregistrat intrarea sau ieșirea din țară peste 600 de persoane din 34 de țări. Astfel, pe de o parte statul nostru va avea o evidență mai clară a traversării frontierei, iar pe de altă parte oaspeții din străinătate nu vor risca amenzi pentru neîndeplinirea procedurii de înregistrare sau nu vor trebui să facă un drum în plus pentru a se înregistra la subdiviziunile BMA, pierzând timp prețios, iar țara noastră la capitolul imagine. Tot pe linia securizării frontierei moldo-ucrainene, inclusiv pe segmentul transnistrean, menționez și deschiderea oficială a punctului de contact Palanca, unde activează reprezentanți ai structurilor de frontieră din cele două state, contribuind astfel la dialogul continuu între ministerele de interne moldovenesc și ucrainean, precum și al subdiviziunilor relevante ale acestora.

Prezentul raport ar fi incomplet dacă nu am menționa niște realizări – îmi permit să spun – speciale în sfera situațiilor excepționale. La 8 septembrie curent am inaugurat la Cahul, în prezența secretarului de stat din MAI al României, Raed Arafat, proiectul SMURD SUD – cu sprijin european – care vizează implementarea unei abordări integrate în ceea ce privește managementul situațiilor de urgență, ce va contribui nemijlocit la creșterea nivelului de eficiență și a timpilor de reacție ale structurilor relevante. Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare SUD va deservi raioanele Cahul, Cantemir și Taraclia și va beneficia de expertiza colegilor din România, pentru a fi asigurată implementarea cu respectarea celor mai bune practici în domeniu. Este un proiect-fanion care reiterează spiritul frățesc al relațiilor dintre structurile MAI de pe cele două maluri ale Prutului și am convingerea că după pilotarea acestuia vom putea extinde conceptul SMURD și în centru și la nordul Republicii.

Totodată, trebuie subliniat că și acest proiect contribuie la îndeplinirea angajamentelor Republicii Moldova, prevăzute în Acordul de Asociere. Însă în primul rând este un proiect ai cărui beneficiari sunt oamenii. Tot pe parcursul celor 100 de zile de mandat au fost inaugurate patru posturi teritoriale de salvatori și pompieri. Chiar sâmbăta trecută, în prezența doamnei prim-ministru Maia Sandu și a ambasadorului american în Republica Moldova, domnul Dereck Hogan, a fost tăiată panglica unei noi unități de salvatori și pompieri la Taraclia, care va deservi 26 de localități cu o populație de peste 37.000 de locuitori – cifre concrete așadar ale unor realizări concrete, cu suportul partenerilor noștri din Statele Unite. Aș dori să amintesc totodată că la 17 iulie 2019, au fost preluate, din dispoziția mea, de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență cele două autospeciale de tip TOMA pe care guvernarea anterioară le promise pentru Carabinieri și care aveau menirea să contribuie la reprimarea oricăror forme de protest împotriva regimului autoritar al lui Plahotniuc.

Având în vedere angajamentul ferm al noii guvernări, inclusiv al Ministerului Afacerilor Interne, de a respecta plenar toate libertățile democratice, am considerat că este mult mai util ca aceste autospeciale să contribuie la salvarea de vieți omenești și la intervenții în situații excepționale, decât să fie folosite pentru a dispersa mulțimile. La capitolul dotări noi doresc să amintesc de asemenea și de recepționarea unui lot de echipamente destinate răspunsului la accidente Chimice, Biologice, Radiologice și Nucleare (CBRN), oferite prin generozitatea guvernului american, care a asigurat și instruirea salvatorilor de la IGSU. Chiar dacă spun mereu că am speranța că nu va fi nevoie de aceste dotări, viața ne arată că paza bună trece primejdia rea. De altfel, eram doar de câteva zile în funcție când am dispus evacuarea a peste 700 de kg de substanțe explozibile stocate în condiții improprii la depozitul Moldova-Film. Nu vreau să mă gândesc ce s-ar fi întâmplat în cazul în care această veritabilă bombă cu ceas nu ar fi fost prevenită! Și aici găsesc că este de datoria Procuraturii ca ancheta în cauză să fie dusă la bun sfârșit, iar cei vinovați să își primească pedeapsa cuvenită! Relansarea cooperării cu partenerii de dezvoltare reprezintă fără îndoială unul din cele mai mari succese ale mandatului meu. Vizitele efectuate în România, Germania și Statele Unite ale Americii, precum și multitudinea de oaspeți de rang înalt cu care am avut întrevederi la Chișinău au facilitat reluarea sau demararea unor proiecte de pe urma cărora a beneficiat nemijlocit sistemul MAI. Și în acest caz, cifrele vorbesc de la sine. În ultimele 100 de zile a fost aprobată debursarea a circa 4,9 de milioane de euro – bani prevăzuți ca suport bugetar al Uniunii Europene pentru reforma Poliției. Am înaintat totodată spre finanțare nerambursabilă din partea României propuneri de proiecte în valoare de aproape 10 milioane de euro, care vizează domenii precum dezvoltarea infrastructurii subdiviziunilor polițienești, consolidarea capacităților serviciilor de urgență, patrularea comună a frontierei moldo-române și orientarea carabinierilor spre gestionarea problemelor comunității. Urmează să fie semnată în curând documentația pentru un proiect sprijinit de ambasada SUA, prin intermediul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, în valoare de peste 1,7 milioane de dolari. Toate aceste proiecte sunt posibile doar pentru că noua guvernare a demonstrat seriozitate în angajamentul de a reclădi democrația și statul de drept în Republica Moldova, iar Ministerul Afacerilor Interne și-a redobândit credibilitatea. Nu aș fi considerat mandatul meu împlinit dacă nu aș fi reușit, chiar acum câteva zile, să obțin în cadrul vizitei guvernamentale în Statele Unite, promisiunea că instituțiile americane abilitate ne vor sprijini în anchetele privind furtul miliardului și spălătoria mafiei rusești, îndeplinind astfel un angajament pe care mi l-am asumat încă de acum mai mulți ani. Bilanțul primelor 100 de zile include așadar un minister depolitizat și curățat de schemele regimului oligarhic, structuri care respectă drepturile și libertățile fundamentale și combat contrabanda și traficul ilicit, un aparat central funcțional și optimizat, cooperare loială cu instituțiile statului și cu societatea civilă, parteneriate internaționale relansate cu rezultate palpabile pentru cetățenii Republicii Moldova – și

am reușit totodată inaugurarea unui crucifix ca pavăză a nevoii de unitate în societatea noastră îndelung încercată de războaiele politice din trecutul recent. Am conștiința împăcată că mi-am făcut datoria în calitate de ministru în primele 100 de zile de mandat.

Stimați colegi, Urmează o perioadă de campanie electorală în care toate subdiviziunile MAI trebuie să își facă datoria pentru ca acest exercițiu să se desfășoare cu respectarea deplină a cadrului legal. Vă amintesc public că am semnat un ordin care interzice orice formă de implicare politică a personalului MAI, iar orice forme de intimidare sau influențare a cetățenilor trebuie combătute ferm – indiferent care din concurenții electorali se vor face vinovați de încălcări, inclusiv dacă cel care le comite voi fi eu! Vă invit să vegheați, alături de Procuratură și de Serviciul de Informații și Securitate la buna desfășurare a scrutinului, în spiritul cooperării loiale, și în mod deosebit să documentați toate cazurile de finanțare ilegală a partidelor sau candidaților independenți! Alegerile din 20 octombrie trebuie să marcheze prin impecabilitatea derulării lor întoarcerea Republicii Moldova la democrație și pluralism! Este o onoare să fiu alături de această mare familie a Ministerului Afacerilor Interne – și voi fi alături de dumneavoastră indiferent de funcția vremelnică pe care o voi ocupa. Aveți o misiune nobilă pe care majoritatea dintre dumneavoastră o exercită cu abnegație și devotament, în serviciul cetățenilor din Republica Moldova. Iar toate realizările menționate mai sus au fost posibile pentru că, în acest scurt interval de timp, am găsit la MAI profesioniști integri și inovatori, care și-au dorit să slujească Binelui. Apelul meu către dumneavoastră este și va rămâne unul și același – acționați întotdeauna numai pentru oameni, și niciodată – dar niciodată – împotriva lor!

Vă felicit cu ocazia bilanțului de 100 de zile și vă urez mult succes în continuare!

